

Про використання електронних освітніх ресурсів з географії в базовій школі

Часнікова Олена Володимирівна,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
відділу географії та економіки
Інституту педагогіки НАПН України
maxlen123@gmail.com

Сучасна освітня система потребує інтеграції новітніх технологій, щоб забезпечити ефективне і доступне навчання для учнів/учениць. Електронні освітні ресурси з географії (ЕОР) для основної школи є ключовим компонентом цієї інтеграції, оскільки забезпечують інноваційний підхід до викладання та вивчення географії. Їх використання сприяє розвитку критичного мислення, просторової уяви та аналітичних навичок здобувачів освіти, підвищує їхню мотивацію до навчання.

В Україні вимоги до електронних освітніх ресурсів регламентуються низкою нормативно-правових документів, які забезпечують відповідність цих ресурсів державним стандартам освіти та потребам навчального процесу. Зокрема, «Положення про електронні освітні ресурси», що затверджено Наказом МОН України № 1060 від 01.10.2012 визначає загальні вимоги до ЕОР, їх види, процедуру створення, експертизи, використання та поширення [1, С.14].

Основні вимоги до ЕОР включають наступні аспекти:

Електронні освітні ресурси мають відповідати державним стандартам освіти, навчальній/модельній програмі і бути адаптованими до вікових та психологічних особливостей учнів.

Зміст ЕОР повинен бути актуальним, достовірним і науково обґрунтованим, відповідати сучасним науковим даним та враховувати зміни в природі, суспільстві та технологіях.

ЕОР повинні сприяти досягненню освітніх цілей, розвитку ключових компетентностей учнів, зокрема критичного мислення, творчості та вміння працювати з інформацією.

При створенні ЕОР мають бути враховані технічні вимоги, питання безпеки та захисту інформації.

Матеріали мають бути доступні на різних платформах (комп'ютери, планшети, смартфони) та адаптовані для учнів з різними освітніми потребами.

Важливо проводити регулярний моніторинг та оновлення ресурсів з метою підтримання їх актуальності та ефективності.

Використання електронних освітніх ресурсів в освітньому процесі з географії в базовій школі передбачає, що вони можуть бути інтегровані в освітній процес у різних форматах. Використання онлайн-карт та атласів (наприклад, Google Maps, Seterra Online) дозволяє учням візуалізувати географічні об'єкти, вивчати їх розташування, порівнювати розміри та форми. Цікавим форматом роботи може бути квест, де учні шукають певні місця на карті, відповідаючи на питання або виконуючи завдання. Документальні фільми та навчальні відео дають можливість віртуально подорожувати світом, знайомитися з різними культурами та природними ландшафтами. 3D-моделі дозволяють учням досліджувати рельєф Землі, будову вулканів, внутрішню будову планети та інші географічні об'єкти. Відео можна використовувати як вступ до теми, для пояснення складних понять або як підсумок уроку.

Ігрові онлайн-ресурси роблять вивчення географії інтерактивним та таким, що захоплює. Ігри та симуляції можуть використовуватися як для закріплення вивченого матеріалу, так і для формування нових знань та навичок. За їх допомогою учні можуть досліджувати наслідки зміни клімату, вирубки лісів та інших екологічних проблем.

Також ЕОР використовуються як джерела інформації для пошуку даних, візуалізації результатів дослідження, створення презентацій та публікацій. Здобувачі освіти можуть працювати над груповими проєктами, досліджуючи певну географічну тему, готуючи презентації та презентуючи свої знання однокласникам. Дослідницька діяльність сприяє розвитку критичного мислення, навичок аналізу та синтезу інформації, а також вміння працювати в команді.

Нижче наведено приклади різних видів електронних освітніх ресурсів (ЕОР) з географії для учнів базової школи.

До **навчальних** електронних освітніх ресурсів відносимо електронні підручники, конспекти лекцій, онлайн-уроки тощо.

Наприклад, «ГЕОГРАФІЯ: ЗАГАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ» - курс цікавий та корисним для всіх вікових категорій, особливо актуальний для учнів 6-11 класів, а також є базовим при підготовці до НМТ [2].

До **перевірчих** електронних освітніх ресурсів – завдання для самоперевірки, тести, вікторини тощо.

Наприклад, «Seterra Online» - на платформі зібрано понад 200 географічних завдань різного ступеня складності та відмінної тематики, які відображуються на зручно влаштованому інтерфейсі [3].

До **допоміжних** електронних освітніх ресурсів – словники, енциклопедії, атласи, медіатеки тощо.

Наприклад, «Сім чудес України» – добірка відеоматеріалів про визначні місця України, всеукраїнський просвітницький проєкт. Його задум — показати Україну з боку непересічності та унікальності у природному та історико-культурному форматі [4].

ЕОР з географії пропонують низку переваг порівняно з традиційними методами навчання. Вони роблять процес навчання цікавішим та захопливим, дозволяють здобувачам освіти навчатися у власному темпі та обирати теми; надають доступ до широкого кола інформації з географії.

Попри численні переваги, використання ЕОР з географії також пов'язане з певними викликами:

Не всі учні мають рівний доступ до комп'ютерів та Інтернету, що може призвести до поглиблення цифрової нерівності.

Не всі ЕОР з географії мають однакову якість, тому важливо вміти їх критично оцінювати.

Учителі потребують додаткової підготовки для ефективного використання ЕОР в освітньому процесі.

Попри ці виклики, ЕОР з географії мають значний потенціал для розвитку та вдосконалення освітнього процесу. З розвитком технологій та зростанням доступу до Інтернету ЕОР ставатимуть все більш популярними та ефективними інструментами для вивчення географії. Завдяки своїй інтерактивності, динамічності та доступності ЕОР можуть допомогти учням краще засвоїти географічні знання та навички, а також підвищити їхню мотивацію до навчання.

Загалом, вимоги до електронних освітніх ресурсів в Україні спрямовані на забезпечення їх високої якості, ефективності та безпеки для користувачів, що сприяє підвищенню рівня освіти та розвитку сучасного освітнього середовища.

Важливо, щоб вчителі географії вміли критично оцінювати ЕОР та використовувати їх ефективно в освітньому процесі. З подальшим розвитком технологій ЕОР з географії ставатимуть все більш потужними та гнучкими інструментами для вивчення предмета, що відкриє нові можливості для всіх учасників освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text> (дата звернення: 02.06.2024).
2. Проєкт «ГЕОГРАФІЯ: ЗАГАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ» URL: <https://courses.ed-era.com/courses/EdEra/g102/G102/about> (дата звернення: 02.06.2024).
3. Платформа «Seterra Online» URL: <https://online.seterra.com/> (дата звернення: 02.06.2024).
4. Просвітницький проєкт «Сім чудес України» URL: <https://7chudes.in.ua> (дата звернення: 02.06.2024).